

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: **Š. K.**
zastoupeného opatrovníci M. K.
právně zastoupeného Mgr. Zuzanou Zádrapovou, advokátkou
sídlem 702 00 Ostrava, Nádražní 879/27

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 376/1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2022 č. j. MPSV-2022/22681-923, ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2022 č. j. MPSV-2022/22681-923 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na nákladech řízení částku 2 600 Kč k rukám jeho zástupkyně advokátky Mgr. Zuzany Zádrapové.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě ze dne 18. 8. 2020 č. j. 395869/2020/OOI, kterým byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2020 a bylo rozhodnuto poskytovat mu dávku ve výši 4 400 Kč měsíčně.
2. Žalobce namítal nezákonnost napadeného rozhodnutí. Kromě žalovaným uznaných 5 základních životních potřeb (orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost) nezvládá minimálně dvě další, a to oblékání a obouvání a tělesná hygiena, případně též stravování. Tvrzení žalovaného o tom, že tyto potřeby zvládá, je nepravdivé a vyplývá z nesprávného posouzení stavu žalobce. Žalovaný po zrušení předchozího rozhodnutí soudem vydal rozhodnutí s totožným závěrem, o němž by bylo možné říci, že je založeno na rozsáhlejší posouzení žalobce posudkovou komisí, než rozhodnutí předchozí, přesto je však závěr posudkové komise a z něj vyplývající závěr žalovaného nutno opět považovat za nesprávný a nepodložený. Nad rámec uvedl, že jeho matka, která je pečující osobou, se po doručení rozhodnutí psychicky zhroutila, není schopna chodit do zaměstnání a byla jí z tohoto důvodu předepsána antidepressiva. Žalovaný uvedl, že je schopen činnosti, které jsou obsahem základních životních potřeb stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena nacvičit a zvládnout. Toto tvrzení není pravdivé a neodpovídá realitě a zdravotním zprávám o stavu žalobce, ani dalšímu obsahu spisu žalovaného. Žalovaný dále uvedl, že pokud posuzovaná osoba danou aktivitu zvládne, ač s obtížemi, v pomalejším tempu, případně s přestávkami nebo za použití pomůcek, je tato aktivita hodnocena jako zvládaná. Předpoklady pro toto hodnocení však nejsou.
3. Pokud jde o základní životní potřebu oblékání a obouvání, tak je schopen obléknout si nachystaný kus oděvu, není však schopen zvolit přiměřený oděv počasí nebo roční době, během dne se v souvislosti s denním režimem převlékat, tyto schopnosti není schopen nacvičit ani při dlouhodobé snaze, sám si nezapne knoflíky ani zip, nezaváže si tkaničky, přičemž veškeré oblečení nelze volit tak, aby tyto prvky neobsahovalo. Co se týká základní životní potřeby tělesná hygiena, je schopen sám provést hygienu, tato je však nedostatečná, je třeba jej domýt, a tyto schopnosti není schopen nacvičit ani při dlouhodobé snaze. Není schopen si sám umýt vlasy, ostříhat nehty, oholit se. K základní životní potřebě stravování žalobce uvedl, že je sice schopen se samostatně najíst a napít, nicméně pouze pokud je mu nápoj a strava naservírována a připravena, nicméně není schopen dodržovat dietní režim, vybrat si nápoj a potraviny a přiměřeně, pravidelně a dostatečně se sám stravovat. Tyto schopnosti není schopen sám nacvičit ani při dlouhodobé snaze a nelze mu v těchto činnostech dopomoci jinak než asistencí jiné osoby.
4. Výše uvedené skutečnosti vyplývají také z diagnózy, kterou je dlouhodobě středně těžká mentální retardace, ADHD a autismus. Posudková komise nesprávně posoudila jeho zdravotní stav a na základě tohoto nesprávného posouzení žalovaný nesprávně rozhodl, že zvládá základní životní potřeby oblékání a obouvání, tělesná hygiena a stravování. Žalobce navrhl důkazy spisem žalovaného, psychologickým vyšetřením ze dne 16. 2. 2021, neurologickou anamnézou ze dne 4. 3. 2021, přezkoumáním stavu žalobce posudkovou komisí v Brně. Žalobce uzavřel, že žalovaný nesprávně stanovil rozsah základních životních potřeb, které není schopen samostatně zvládat a nesprávně tak rozhodl, že má

nárok na příspěvek na péči pouze ve výměře odpovídající osobě závislé na pomoci jiné osoby ve stupni II.

5. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Shrnul průběh správního řízení, odkázal na příslušnou právní úpravu a zopakoval závěry z posudku PK MPSV ve vztahu k jednotlivým namítaným základním životním potřebám.
6. Krajský soud v souladu s ustanovením § 75 odst. 1 a 2, zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
7. Ze správních spisů zjistil krajský soud následující skutečnosti. Rozhodnutím úřadu práce ČR ze dne 18. 8. 2020 č. j. 395869/2020/OOI byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2020 a bylo rozhodnuto poskytovat dávku ve výši 4 400 Kč měsíčně s odůvodněním, že dle posouzení zdravotního stavu lékařem OSSZ Ostrava je považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost) s tím, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat 5 základních životních potřeb: orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce odvolání. Odvolací správní orgán si vyžádal posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí, která dne 1. 12. 2020 vypracovala posudek. Posudková komise uzavřela, že u žalobce nedošlo k objektivnímu zhoršení zdravotního stavu a nadále se u něj jedná o II. stupeň závislosti podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb. (středně těžká závislost). Žalobce není schopen zvládat 5 základních životních potřeb pod písm. b), c), h), i), j). Posudková komise se shodla s posudkovým závěrem lékaře OSSZ ze dne 26. 3. 2020. Žalovaný poté odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil rozhodnutím ze dne 14. 12. 2020 č. j. MPSV-2020/241392-923. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozsudkem ze dne 30. 9. 2021 č. j. 19 Ad 3/2021-53 rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
8. Žalovaný jako odvolací správní orgán si vyžádal provedení sociálního šetření, jehož záznam je součástí spisové dokumentace. Sociální šetření bylo provedeno dne 14. 12. 2021 v místě bydliště žalobce. Přítomna byla jeho matka paní M. K., která objasnila sociální a zdravotní situaci žalobce. Žalobce má diagnostikovanou středně těžkou mentální retardaci, ADHD, autismus. Je léčen a sledován psychiatrem, psychologem, neurologem. Všude jej doprovází matka, neboť on nic nevykomunikuje. Ze sociálního šetření plyne, že žalobce má problémy s jemnou motorikou, není orientován časem, na hodinách pozná pouze čtvrt, půl, třičtvrtě a celá, neuvědomuje si, zda je ráno, odpoledne či večer, nerozezná roční období. Doma a v blízkém okolí se orientuje, má naučené trasy, blízké osoby pozná. Píše pomalu, jako dítě v první třídě, pomalu čte a čtenému textu nerozumí. Má mobilní telefon, matku v rychlé předvolbě, sms není schopen napsat. Stravu si žádnou sám nenachystá, vše chystá matka. Jídlo v mikrovlnné troubě neohřeje, neumí ji obsluhovat. Nemá pocit hladu a žízně, je nutné ho hlídat, aby jedl a pil. Pokud matka jídlo nenachystá, tak se nenají. Nerozlišuje zdravé a nezdravé jídlo, jedl by jen chipsy a pil energetické nápoje. Matka musí hlídat pravidelnost a kvalitu stravy a hlavně pitný režim. Nají se lžící, s obědy ve škole mu pomáhá asistentka. Minerálku je schopen si nalít, ale neotevře ji. Nabere si hodně jídla, i když ho potom nesní, šťávy si do vody dá také hodně,

nemá odhad. Vše, co by si měl na talíři nakrájet, tak vezme do ruky a jí takto. Nevybere si vhodné oblečení dle aktuálního počasí, má svá oblíbená trička a ty chce nosit nejlépe stále. V zimě by chtěl chodit v kraťasech a je těžké mu to vymluvit. Oblečení musí chystat matka. Žalobce se oblékne, ale má problém s vrstvením, nerozezná rub a líc, je nutné mu vše připomínat, ať se převlékne, oblečení nachystat a zkontrolovat. Knoflíky s obtížemi zapne, ale většinou když s jedná o více knoflíků, tak je nezapne správně, zip také zapne, ale dělá to na sílu, zip je pak rychle zničený. Vzhledem ke špatné jemné motorice a nesoustředěnosti má problém i s tkaničkami. Je sám schopen si umýt ruce a obličej, ale matka mu vše musí připomínat. Zuby si umyje ráno sám a večer mu je matka dočistí. Do vany vleze sám, sám se umyje, matka musí pomáhat s mytím a spláchnutím vlasů a vše zkontrolovat. Nehty stříhá matka, žalobce se sám oholí holicím strojkem, ale vše dělá rychle a nedokonale, proto ho ještě musí holit i matka. Celkovou hygienu je nutné připomínat, nemá potřebu se mýt. Matka dohlíží nad celkovým léčebným režimem, doprovází syna k lékařům, hlídá pravidelnost, zajišťuje léky. Žalobce navštěvuje druhý ročník praktické školy. Má přiznán invalidní důchod ve III. stupni, průkaz osoby se zdravotním postižením ZTP/P, příspěvek na mobilitu, matka je ustanovena jeho opatrovníkem. Má kamarády ve škole, ale s těmi se mimo školu nestýká. Naproti bydliště je dětský domov, kde má kamaráda, chodí za ním nebo naopak. S matkou občas hrají pexeso, samotného ho nic nebaví, nenajde si žádnou zábavu, pořád jen kouká na youtube na pohádky. Péči o domácnost zajišťuje matka, snaží se jej zapojit do domácích prací, ale on je odbyde rychle, takže matka musí vše udělat znovu. Neobsluhuje spotřebiče, mikrovlnou troubu neumí zapnout, tablet zapnout umí, neumí ho restartovat, stejně tak i mobilní telefon. Do školy a ze školy jezdí autobusem, a to buď s matkou, nebo s kamarádem a někým dospělým, sám ne.

9. Dne 21. 1. 2022 došlo k posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Z protokolu o jednání a z posudku posudkové komise MPSV vyplývá, že posudková komise zasedala ve složení předsedkyně komise MUDr. M.K., MUDr. Š. M. – odbornost psychiatrie a tajemnice J. V. Žalobce nebyl jednání posudkové komise přítomen, matka se pro nemoc omluvila. V diagnostickém souhrnu je uvedeno, že se u žalobce jedná o středně těžkou mentální retardaci, bez poruch chování, atypický autismus, ADHD syndrom dle dokumentace. V posudkovém hodnocení posudková komise uvedla, že hodnotí shodně s lékařem OSSZ. Vzhledem k mentální retardaci středně těžké až lehké a atypickému autismu není žalobce schopen zvládat celkem 5 základních životních potřeb: b), c), h), i), j). Jedná se o závislost na péči jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Dle doložené dokumentace je žalobce lucidní, orientován, spolupracuje, jeho psychomotorické tempo je pomalejší, odpovědi jsou jednoduché, řeč sakadovaná s lehkou dysartrií, jsou přítomny autistické rysy. Slovní zásoba je chudá. Dle dostupné zdravotnické dokumentace včetně zpráv ze sociálního šetření je orientován v čase, hodiny zná. Má naučené trasy a pamatuje si, kam který autobus jezdí, zná všechny zastávky. Ví, kdo je prezident či předseda vlády, obtížně zvládá počty do 10 – na prstech. Ve škole jsou budovány sebeobslužné dovednosti (stolování, hygiena, převlékání). Je schopen si nabrat stravu, ale nabere si hodně a potom to nesní, dále např. šťávy do vody si dá také hodně. Co by měl krájet na talíři, vezme do ruky, nemá rád tento zvuk. Je schopen se zapojovat do činností – uvedeno, že babičce poseká trávu, doma pomáhá s úklidem, rád jezdí na kole. Je schopen si vše vykomunikovat vzhledem k tomu, že rád hovoří, potom svým slovním projevem může mást, že od něj lze očekávat lepší výkony. Doma hraje s matkou občas pexeso, sleduje youtube. Tablet zapnout umí, neumí

ho nastartovat, stejně tak i mobilní telefon. Posudková komise MPSV nadále neuznává jako samostatně nezvládané d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesnou hygienu. Posudková komise dospěla k tomuto závěru vzhledem k tomu, že všechny tyto činnosti lze u člověka s výše uvedeným postižením nacvičit. Dle dokumentace je schopen si jídlo sám nachystat, chuť k jídlu má dobrou, skutečnost, že si na talíř dá více jídla, než sní, není posudkově významná. Není důvod, aby si nenachystal a samostatně neoblékl oděv za pomoci např. toho, že oděv na léto a zimu bude uložen zvlášť a dostupně pro žalobce. Je schopen se sám mýt, koupat a holit, jak vyplývá z dokumentace. Není to duševně náročná činnost. Pokud byl schopen se naučit jezdit na kole, používat tablet aj., mentální retardace není natolik těžká, aby se výše uvedené základní životní potřeby nezvládl naučit. Posudková komise je toho názoru, že o středně těžkou mentální retardaci se může jednat jen zcela hraničně, i vzhledem ke skutečnosti, že v dětství byla mentální retardace hodnocena jako střední pásmo mentální retardace lehké. K námitkám v odvolání posudková komise odkázala na posudkové hodnocení. Posudková komise dospěla k závěru, že nejde o osobu starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. d) nebo c) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV nebo III, jde o osobu starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb., považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby a není neschopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, ani sedm nebo osm takových potřeb, není však schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb. Tento stav byl ode dne 29. 1. 2020 k datu jednání posudkové komise.

10. Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o sociálních službách (dále jen zákon o sociálních službách), příspěvek na péči (dále jen příspěvek) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.
11. Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost) jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.
12. Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Podle

ustanovení § 9 odst. 3 téhož zákona schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odst. 1 písm. j) se nehodnotí u osob do 18 let věku.

13. Podle ustanovení § 9 odst. 4 téhož zákona, při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
14. Podle ustanovení § 9 odst. 5 téhož zákona, pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se vyhodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
15. Podle ustanovení § 9 odst. 6 téhož zákona, bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis.
16. Krajský soud předesílá, že při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek o závislosti osoby. Správní orgány mají při posuzování žádosti o příspěvek na péči jasně stanovená pravidla a meze, ve kterých se při svém rozhodování musejí pohybovat. V rámci posuzování stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby správní orgány vycházejí z příslušných posudků, v nichž je stanoveno, jakou ze základních životních potřeb osoba zvládá či nikoli; správním orgánům ani soudům nepřísluší činit medicínské závěry. U posudků je pak nutné, aby vyhověly kritériím stanoveným v judikatuře Nejvyššího správního soudu na jejich úplnost a přesvědčivost (viz rozsudky NSS č. j. 5 Ads 80/2016-22, č. j. 5 Ads 254/2017-27 a mnohé další). Nejvyšší správní soud rovněž setrvale judikuje, že posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Výsledkem posouzení je potom odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je správní orgán při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, příp. z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevyvstávaly žádné další pochybnosti. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, totiž správní orgán nemůže nahradit vlastní úvahou, pro niž nemá potřebnou odbornou erudici (viz např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 299/2014-25). Nenaplnění uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

17. V souladu s § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterážto je prováděcím právním předpisem a obsahuje bližší vymezení schopnosti zvládat základní životní potřeby, posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (viz rozsudek NSS č. j. 4 Ads 68/2014 – 37). Nezvládnutí, byť jen jedné z vymezených aktivit, znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky).
18. Krajský soud zastává názor, že v posuzované věci nejsou závěry posudku PK MPSV ve vztahu k otázkám, zda žalobce zvládá žalobou namítané základní životní potřeby d) stravování, e) oblékání a obouvání a f) tělesná hygiena úplné a přesvědčivé. Bližší vymezení životních potřeb rozhodných pro stanovení stupně závislosti na pomoci jiných osob lze nalézt v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky – vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Z ustanovení § 2a citované vyhlášky přitom platí, že k tomu, aby bylo možno učinit závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé z životních potřeb závislá na pomoci jiné osoby, postačí, pokud posuzovaná osoba nezvládá byť jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v této příloze. Z obsahu správního spisu plyne, že u žalobce se jedná kromě jiného o středně těžkou mentální retardaci, ADHD a atypický autismus. PK MPSV ČR v Ostravě vycházela při vypracování posudku mimo jiné ze zprávy z psychologického vyšetření ze dne 16. 2. 2021 Mgr. B. C. Z ní se podává, že žalobce je psychiatricky léčen od dětství, diagnostikována lehká mentální retardace, postupně pokles do pásma středně těžkého defektu, ADHD, atypický autismus. Psychologicky vyšetřen v 1/2020 s nálezem IQ 49, od minulého vyšetření proběhlo psychiatrické vyšetření za účelem zbavení svéprávnosti a důchodové řízení – přiznán invalidní důchod III. stupně. Ve zprávě se dále uvádí, že přichází v doprovodu matky, klidný, schopen kooperovat, v myšlení zabíhavý, obtížněji usměrnitelný, celkově narušena dynamika kognitivních procesů, slovní zásoba chudá, dotazy musejí být jednoduše formulovány, obtížnější instrukce nechápe. V ROR obraz jako při minulém vyšetření – narušený kontakt s realitou, nespolehlivost percepčně-kognitivních procesů, autistické stažení z mezilidských kontaktů. Intelektově aktuálně v pásmu středně těžké mentální retardace – CIQ=47 dle WAIS-III. Oproti minulému vyšetření z 1/2020 zaznamenán pokles v oblasti verbálních schopností v oblasti porozumění interpersonálním vztahům a normám společnosti. Závěrem psychologka uvedla, že jde o psychologické vyšetření s dg. středně těžká mentální retardace, ADHD, atypický autismus. Intelektově aktuálně v pásmu středně těžké mentální retardace – IQ 47, odpovídá mentálnímu věku předškolního dítěte. Aktuálně v. s. i vlivem pandemických opatření prohloubení deficitu v sociální oblasti, ztráta dříve získaných dovedností a návyků. Sugestibilní, snadno manipulovatelný. Neschopen trvalé výdělečné činnosti, i při běžných činnostech zcela závislý na pomoci a dohledu pečující osoby.
19. Podkladem posudku PK MPSV ČR v Ostravě byla kromě jiného také zpráva neuroložky MUDr. J. G. ze dne 4. 3. 2021. Ve zprávě se uvádí, že v posledních 2 měsících jsou u žalobce častější pády, po postavení, jako by se zamotala hlava, uškolil se do žeber. Péči obstarává matka, lékaře, péči o domácnost, vaření, servíruje matka, nají se sám, pomoc s hygienou, oblékáním, např. nedopne knoflíčky, kontinentní, ani si nenachystá oblečení, nákupy, omezen ve svéprávnosti. Je lucidní, orientován, spolupracuje, normostenický habitus, psychomotorické tempo pomalejší, odpovědi jednoduché, ment. retardace, spolupracuje, autistické rysy, lehká dysatrie, řeč sakadovaná, hodně odpovídá matka. HKK: kvadrupertoneus, Mingazzini HKK bez poklesu, re. C5-8 sym. výbavné, stisk symetrický, jemná motorika neobratný akr. místy dyston pohyby prstů ar. tremor, taktilní

čítí HKK symetrické, taxe a diadochokinéza HKK pomalejší. Závěrem lékařka uvedla, že dominuje psychiatrická problematika, do péče psychiatra a psychologa, dostatečný pitný režim, vyvarovat se prudkému vstávání, posazování, pravidelná pohybová aktivita venku, nutný celodenní dohled, vedení matkou, klin. problém s koordinací, jemnou manipulací, plánováním činností při běžné sebeobsluze. Doporučila navýšení příspěvku na péči na III. st.

20. S ohledem na výše uvedené, má krajský soud za to, že se v případě posudku PK MPSV ČR v Ostravě ze dne 21. 1. 2022 jedná o zcela nepřezkoumatelné posudkové hodnocení, které nijak nevyvrací zjištění v rámci sociálního šetření a zjištění z uvedených nálezů. Dle názoru soudu v posuzované věci nejsou závěry posudku PK MPSV ve vztahu k otázkám, zda žalobce zvládá žalobou namítané základní životní potřeby d) stravování, e) oblékání a obouvání a f) tělesná hygiena, úplně a přesvědčivé. Posudková komise se nezabývala jednotlivě každou základní životní potřebou, pouze stroze ke všem obecně konstatovala, že je žalobce lucidní, orientován, spolupracuje, jeho psychomotorické tempo je pomalejší, odpovědi jsou jednoduché, řeč sakadovaná s lehkou dysartrií, jsou přítomny autistické rysy. Slovní zásoba je chudá. Dle dostupné zdravotnické dokumentace včetně zpráv ze sociálního šetření je orientován v čase, hodiny zná. Má naučené trasy a pamatuje si, kam který autobus jezdí, zná všechny zastávky. Ví, kdo je prezident či předseda vlády, obtížně zvládá počty do 10 – na prstech. Ve škole jsou budovány sebeobslužné dovednosti (stolování, hygiena, převlékání). Je schopen si nabrat stravu, ale nabere si hodně a potom to nesní, dále např. šťávy do vody si dá také hodně. Co by měl krájet na talíři, vezme do ruky, nemá rád tento zvuk. Je schopen se zapojovat do činností – uvedeno, že babičce poseká trávu, doma pomáhá s úklidem, rád jezdí na kole. Je schopen si vše vykomunikovat vzhledem k tomu, že rád hovoří, potom svým slovním projevem může mást, že od něj lze očekávat lepší výkony. Doma hraje s matkou občas pexeso, sleduje youtube. Tablet zapnout umí, neumí ho nastartovat, stejně tak i mobilní telefon. Posudková komise MPSV uvedla, že nadále neuznává jako samostatně nezvládané d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesnou hygienu. Posudková komise dospěla k tomuto závěru vzhledem k tomu, že všechny tyto činnosti lze u člověka s výše uvedeným postižením nacvičit. Dle dokumentace je schopen si jídlo sám nachystat, chuť k jídlu má dobrou, skutečnost, že si na talíř dá více jídla, než sní, není posudkově významná. Není důvod, aby si nenachystal a samostatně neoblékl oděv za pomoci např. toho, že oděv na léto a zimu bude uložen zvlášť a dostupně pro žalobce. Je schopen se sám mýt, koupat a holit, jak vyplývá z dokumentace. Není to duševně náročná činnost. Pokud byl schopen se naučit jezdit na kole, používat tablet aj., mentální retardace není natolik těžká, aby se výše uvedené základní životní potřeby nezvládl naučit. Posudková komise je toho názoru, že o středně těžkou mentální retardaci se může jednat jen zcela hraničně, i vzhledem ke skutečnosti, že v dětství byla mentální retardace hodnocena jako střední pásmo mentální retardace lehké.
21. Pokud jde o základní životní potřebu stravování, tak podle přílohy č. 1 výše citované prováděcí vyhlášky se za schopnost zvládat základní životní potřebu stravování považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim. K otázce, zda žalobce zvládá uvedené jednotlivé aktivity v přijatelném standardu a z jakých důvodů, vyjádření posudkové komise schází. Posudková komise nijak blíže nevysvětluje, zda a jak ovlivňuje či jaký dopad má zjištěný zdravotní stav žalobce (zejména skutečnost, že se u něho jedná o středně těžkou mentální retardaci, ADHD a atypický autismus) na schopnost zvládat jednotlivé aktivity v rámci namítané základní životní potřeby. V tomto

směru schází náležité odůvodnění závěrů posudkové komise. To se týká i ostatních namítaných základních životních potřeb.

22. K základní životní potřebě e) oblékání a obouvání, krajský soud opětovně odkazuje na přílohu č. 1 prováděcí vyhlášky, z níž plyne, že za zvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem. Ze sociálního šetření a také z výše citovaných zjištění ze zprávy neuroložky přitom plyne, že žalobce si není schopen sám nachystat, vybrat oblečení a obuv přiměřené okolnostem, není schopen rozpoznat, zda jde o rub či líc, je nutné mu často připomínat, aby se převlékl, věci někdy obléká naopak, nesprávně vrství, je schopen jít ven v zimě v kraťasech, knoflík, zip nezapne, tkaničky nezaváže s ohledem na špatnou jemnou motoriku a nesoustředěnost. Bylo tedy na místě zhodnotit, zda žalobce uvedenou základní životní potřebu zvládá, tedy každou z dílčích aktivit vymezených v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zda je schopen rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost této základní životní potřeby, to vše v přijatelném standardu. Nepostačí uvést, že není důvod, aby si žalobce nenachystal a samostatně neoblékl oděv za pomoci např. toho, že oděv na léto a zimu bude uložen zvlášť a dostupně pro žalobce.
23. Stejně výhrady má soud i k závěrům posudkové komise, které se týkají základní životní potřeby f) tělesná hygiena. Posudková komise toliko kuse konstatovala, že z dokumentace vyplývá, že žalobce je schopen se sám mýt, koupat a holit a že to není duševně náročná činnost. Krajský soud konstatuje, že v rozporu s tím jsou zjištění ze sociálního šetření. Z něj plyne, že žalobce sám není schopen dodržovat hygienické návyky, je neustále nutné mu to připomínat, všechno dělá na výzvu druhé osoby. Ve vaně se sice sprchuje sám, ale je potřeba ho domýt, aby byl opravdu čistý, pomoc potřebuje při mytí hlavy, těla, holení, stříhání nehtů, při čištění zubů. Podle přílohy č. 1 výše citované prováděcí vyhlášky se u základní životní potřeby tělesná hygiena za schopnost jejího zvládání považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se. Ani ve vztahu k této základní životní potřebě se posudková komise nezabývala tím, zda žalobce zvládá každou z dílčích aktivit vymezených v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Posudková komise ignorovala informace plynoucí z výše citovaných odborných nálezů a sociálního šetření, v nichž se opakovaně konstatuje nutnost dohledu a péče další osoby, je nutno dohlížet na provedení hygieny, žalobce není schopen hygienu dobře vykonat, ta je prováděna s dohledem jeho matky.
24. Krajský soud se také neztotožňuje s názorem posudkové komise, že pokud se žalobce byl schopen naučit jezdit na kole, používat tablet aj., mentální retardace není natolik těžká, aby se výše uvedené základní životní potřeby nezvládl naučit. Posudková komise vyslovila rovněž názor, že o středně těžkou mentální retardaci se může jednat u žalobce jen zcela hraničně, i vzhledem ke skutečnosti, že v dětství byla mentální retardace hodnocena jako střední pásmo mentální retardace lehké. K tomu soud uvádí, že v příkrém rozporu s tím jsou zjištění ze zprávy z psychologického vyšetření žalobce dne 16. 2. 2021 Mgr. B. C., z níž se podává, že žalobce je psychiatricky léčen od dětství, diagnostikována lehká mentální retardace, postupně došlo k poklesu do pásma středně těžkého defektu, ADHD, atypický autismus. Psychologicky vyšetřen v 1/2020 s nálezem IQ 49, aktuálně (2/2021) je

intelektově v pásmu středně těžké mentální retardace – IQ 47, odpovídá mentálnímu věku předškolního dítěte.

25. Krajský soud dospěl k závěru, že posudek PK MPSV nelze považovat za úplný a přesvědčivý a je tak v konečném důsledku nepřezkoumatelný. Takový posudek nemohl být podkladem pro posouzení rozhodných otázek zvládání jednotlivých základních životních potřeb v žalobě namítaných.
26. Napadené rozhodnutí bylo proto nutno zrušit pro vady řízení ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť žalovaný vycházel z neúplného a nepřesvědčivého posouzení otázek zvládání namítaných základních životních potřeb a rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. V dalším řízení je třeba posudkové závěry posudkové komise doplnit tak, aby z nich bylo zřejmé, z jakých důvodů žalobce zvládá či nezvládá bez pomoci jiné osoby aktivity v rámci uvedených základních životních potřeb d) stravování, e) oblékání a obouvání a f) tělesná hygiena.
27. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci, který měl ve věci zcela úspěch, na nákladech řízení částku 2 600 Kč. Náklady řízení sestávají z nákladů, které žalobce vynaložil za právní zastoupení, a to z odměny za 2 úkony po 1 000 Kč podle § 9 odst. 2, § 7 bod 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (příprava a převzetí zastoupení, sepsí žaloby), 2 režijních paušálů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky k uvedeným úkonům právní služby, celkové náklady tak činí 2 600 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 31. 8. 2022

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně